



Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

5 päivänä kesäkuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Sähköiset viestintäverkot ja -palvelut – Direktiivi 2002/21/EY – 2 artiklan c alakohta – Käsite ”sähköinen viestintäpalvelu” – Signaalien siirtäminen – Puheensiirtopalvelu IP-yhteyskäytäntöön perustuvissa verkoissa (VoIP) kiinteän verkon tai matkapuhelinverkon numeroihin – SkypeOut-palvelu

Asiassa C-142/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka cour d’appel de Bruxelles (Brysselin ylioikeus, Belgia) on esittänyt 7.2.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.2.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Skype Communications Sàrl

vastaaan

Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin ja N. Piçarra,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Skype Communications Sàrl, edustajinaan E. Valgaeren, advocaat, sekä C. Evrard ja D. Gillet, avocates,
- Belgian hallitus, asiamiehinään C. Pochet, P. Cottin ja J.-C. Halleux, avustajinaan S. Depré, P. Vernet ja M. Lambert de Rouvroit, avocats
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja S. Eisenberg,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja P. Huurnink,
- Romanian hallitus, asiamiehinään C.-R. Canțăr, O.-C. Ichim ja R.-I. Hațieganu,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Hottiaux, L. Nicolae ja G. Braun,
päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL 2002, L 108, s. 33), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY (EUVL 2009, L 337, s. 37; jäljempänä puitedirektiivi), tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Skype Communications Sàrl ja Institut belge des services postaux et des télécommunications (Belgian postipalvelu- ja televiestintävirasto, jäljempänä IBPT) ja joka koskee viimeksi mainitun päätöstä määrätä ensin mainitulle hallinnollinen sakko siitä syystä, että tämä oli tarjonnut sähköistä viestintäpalvelua ilman vaadittavaa etukäteisilmoitusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitedirektiivin johdanto-osan 10 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY [(EYVL 1998, L 204, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY (EYVL 1998, L 217, s. 18)] 1 artiklassa oleva tietoyhteiskunnan palvelun määritelmä kattaa suuren joukon verkossa tapahtuvia taloudellisia toimintoja. Useimmat näistä toiminnoista eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, koska ne eivät muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa. Tämä direktiivi kattaa puheensiirtopalvelun ja sähköpostin siirtopalvelun. Sama yritys, esimerkiksi Internet-palveluntarjoaja, voi tarjota sekä sähköisen viestintäpalvelun, kuten Internet-yhteyden, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomia palveluja, kuten Internet-sisältöjen toimittamisen.”

- 4 Puitedirektiivin 2 artiklan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

- c) ’sähköisellä viestintäpalvelulla’ tavallisesti korvausta vastaan suoritettuja palveluja, jotka muodostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, mukaan lukien televiestintäpalvelut ja siirtopalvelut radio- ja televisiotoiminnassa käytetyissä verkoissa, mutta jättäen ulkopuolelle sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirretty sisältöpalvelut tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitävät palvelut; kyseinen palvelu ei käsitä myöskään direktiivin [98/34] ensimmäisessä artiklassa määriteltyjä tietoyhteiskunnan palveluja, jotka eivät muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa”.

- 5 Puitedirektiivin 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Yleiset tavoitteet ja sääntelyperiaatteet”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset toteuttavat tässä direktiivissä ja erityisdirektiiveissä määriteltyjä sääntelytehtäviään hoitaessaan kaikki aiheelliset toimenpiteet, joilla pyritään 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyihin tavoitteisiin. Toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia näihin tavoitteisiin nähden.

Jollei taajuuksia koskevassa 9 artiklassa toisin säädetä, jäsenvaltioiden on pyrittävä kaikin tavoin välttämään sitoutumista yksittäisiin tekniikoihin ja varmistettava suorittaessaan tässä direktiivissä ja erityisdirektiiveissä säädettyjä sääntelytehtäviä ja erityisesti niitä tehtäviä, joiden tarkoituksena on varmistaa tehokas kilpailu, että kansalliset sääntelyviranomaiset toimivat samoin.

--

2. Kansallisten sääntelyviranomaisten on edistettävä kilpailua sähköisten viestintäverkkojen, sähköisten viestintäpalvelujen ja niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen tarjoamisessa muun muassa

--

b) varmistamalla, ettei kilpailu sähköisen viestinnän alalla, sisällön siirto mukaan lukien, vääristy tai ettei sitä rajoiteta;

--

4. Kansallisten sääntelyviranomaisten on edistettävä Euroopan unionin kansalaisten etuja muun muassa

--

b) varmistamalla kuluttajille korkeatasoinen suoja heidän asioidessaan palvelujen tarjoajien kanssa erityisesti siten, että käytettävissä on yksinkertaisia ja kustannuksiltaan edullisia riitojenratkaisumenettelyjä, joista vastaa asianomaisista osapuolista riippumaton elin;

c) vaikuttamalla osaltaan korkeatasoisen henkilötietojen ja yksityisyyden suojan varmistamiseen;

--”

Belgian oikeus

- 6 Sähköisestä viestinnästä 13.6.2005 annetun lain (loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques; Moniteur belge, 20.6.2005, s. 28070), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä LCE), 2 §:n 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tässä laissa tarkoitetaan

--

5° ’sähköisellä viestintäpalvelulla’ tavallisesti korvausta vastaan suoritettuja palveluja, jotka muodostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kytkentä- ja reititystoiminta mukaan lukien, sähköisissä viestintäverkoissa, lukuun ottamatta a) palveluja, jotka muodostuvat sisällön tarjoamisesta (sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla) tai tällaista sisältöä koskevan toimituksellisen vastuun kantamisesta, lukuun ottamatta b) tietoyhteiskunnan palveluja koskevista

oikeudellisista näkökohdista 11.3.2003 annetun lain (loi du 11 mars 2003 sur certains aspects juridiques des services de la société de l'information) [(Moniteur Belge, 17.3.2003, s. 12962)] 2 §:ssä tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluja, jotka eivät muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, ja lukuun ottamatta c) radiolähetyspalveluja, mukaan lukien televisiolähetykset.”

7 LCE:n 9 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ellei 39 §:n säännöksistä muuta johdu, sähköisten viestintäpalvelujen tai -verkkojen tarjoaminen tai jälleenmyynti omista nimissä tai omaan lukuun voi alkaa vasta, kun [IBPT:lle] on tehty ilmoitus, joka sisältää seuraavat tiedot:

1° palveluntarjoajan nimi, osoite, [arvonlisäverotunnus] ja kaupparekisteritunnus tai vastaava tunnistenumero, jolla kyseiset tiedot yhdistetään pätevästi

2° [IBPT:n] yhteyshenkilö

3° lyhyt ja täsmällinen kuvaus sen palvelusta tai verkosta

4° ajankohta, jolloin toiminta todennäköisesti alkaa.

Ilmoitus tehdään kirjatulla kirjeellä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 8 Skype Communications -yhtiö on kehittänyt Skype-nimisen viestintäsovelluksen, joka antaa sen päätelaitteelleen eli tietokoneelle, tablettitietokoneelle tai älypuhelimelle asentavalle käyttäjälle mahdollisuuden käyttää laitteiden välistä äänipuhelu- ja videokonferenssipalvelua. SkypeOut on Skype-sovelluksen lisätoiminto, joka mahdollistaa käyttäjälleen puhelut päätelaitteella kiinteän verkon tai matkapuhelinverkon liittymään käyttämällä Internet Protocol (IP) (IP-yhteyksikäytäntö) -tiedonsiirtotekniikkaa ja täsmällisemmin niin sanottua ”Voice over IP” (VoIP) (IP-yhteyksikäytäntöön perustuva puheensirto (VoIP)) -tekniikkaa. SkypeOut ei sen sijaan mahdollista belgialaisten puhelinnumerojen käyttäjien soittamien puhelujen vastaanottamista.
- 9 SkypeOutin suorittama palvelu on niin sanottu OTT-palvelu eli internetin yli ilman perinteisen viestintäoperaattorin toimenpiteitä välitettävä palvelu.
- 10 SkypeOut-palvelu on käyttäjien käytettävissä kahdella maksutavalla eli etukäteismaksulla (prepaid) tai erilaisilla liittymissopimuksilla, jotka antavat oikeuden tiettyyn määrään puheluita kuukaudessa toistuvasti maksettavaa maksua vastaan.
- 11 SkypeOutin käyttäminen edellyttää tekniseltä kannalta internetyhteyksien tarjoajan tarjoamaa internetyhteyttä ja puhelujen välittämiseen ja terminointiin yleiseen kytkentäiseen puhelinverkkoon (jäljempänä yleinen puhelinverkko) asianmukaisesti valtuutettujen sellaisten televiestintäpalvelujen tarjoajien toimenpiteitä, joiden kanssa Skype Communications on tehnyt sopimuksia ja joiden toimenpiteistä se maksaa korvauksena terminointimaksun (kiinteän verkon terminointimaksu tai matkaviestinverkon terminointimaksu).
- 12 IBPT kehotti 11.5.2011 ja 9.8.2011 päivätyillä kirjeillä Skype Communicationsia tekemään sille ilmoituksen palveluistaan LCE:n 9 §:n 1 momentin mukaisesti ja liitti kirjeisiin ilmoituslomakkeen.

- 13 Skype Communications vastasi 24.8.2011, ettei se harjoita toimintaa Belgiassa eikä joka tapauksessa tarjoa puitedirektiivissä määritellyn kaltaisia sähköisiä viestintäpalveluja, koska se ei itse välitä signaaleja. Se mainitsi lisäksi käyttävänsä SkypeOut-toimintoon kansainvälisiä operaattoreita, jotka välittävät signaalit itse.
- 14 IBPT kirjoitti 14.8.2013 uudelleen Skype Communicationsille ja ilmoitti, ettei tämä ollut noudattanut ilmoittamisvelvollisuutta SkypeOut-palvelun osalta. IBPT esitti, että SkypeOut kuului LCE:n 2 §:n 5 momentissa tarkoitettuihin sähköisiin viestintäpalveluihin. Sen mukaan nimittäin yhtäältä numerointisuunnitelman käyttäminen osoittaa, että kyse on palvelusta, joka on enemmän kuin web-sovellus ja joka ei sisälly sähköisen viestintäpalvelun määritelmään kuuluvaan sisältöpalveluja koskevaan poikkeukseen. Toisaalta se, että Skype Communications ei välitä signaaleja sähköisissä viestintäverkoissa, ei sen mukaan ole esteenä tällaisten palvelujen tosiasialliselle tarjoamiselle. Se katsoi vielä, että SkypeOut-palvelu oli suunnattu Belgiassa asuville käyttäjille.
- 15 Skype Communications kiisti 13.12.2013 IBPT:n kannan esittämällä, ettei sille ollut myönnetty numeroita Belgian numerointisuunnitelmassa. Sen, että puhelut suuntautuvat numeroihin, jotka kuuluvat mainittuun Belgian numerointisuunnitelmaan, ei voida perustellusti katsoa antavan sähköisen viestintäpalvelun asemaa. Muunlaiset tulkinnat edellyttäisivät sen mukaan, että kaikkiin maailman televiestintäoperaattoreihin sovellettaisiin Belgian sähköisiä viestintäpalveluja koskevaa ilmoittamisjärjestelmää, vaikka se käyttäisi kolmatta operaattoria, joka on asianmukaisesti valtuutettu terminoimaan puheluja Belgian numerointisuunnitelman numeroihin.
- 16 IBPT ilmoitti 23.12.2014 Skype Communicationsille LCE:n 9 §:n 1 momentin rikkomista ja suunniteltuja toimenpiteitä koskevat huomautuksensa.
- 17 IBPT antoi Skype Communicationsille useiden neuvottelujen ja kuulemisten jälkeen 1.6.2016 tiedoksi 30.5.2016 tekemänsä lopullisen päätöksen, jolla se totesi, ettei kyseinen yhtiö ollut noudattanut LCE:n 9 §:n 1 momenttia, koska se oli tarjonnut sähköistä viestintäpalvelua ilman vaadittavaa ilmoitusta, määräsi kyseisen yhtiön lopettamaan rikkomisen yhden kuukauden kuluessa ja velvoitti sen maksamaan 223 454 euron suuruisen sakon 60 päivän kuluessa.
- 18 Skype Communications saattoi 29.7.2016 cour d'appel de Bruxellesissa (Brysselin ylioikeus, Belgia) vireille kumoamiskanteen IBPT:n 30.5.2016 tekemästä päätöksestä ja vaati kyseistä tuomioistuinta muun muassa toteamaan, että SkypeOut ei ole sähköinen viestintäpalvelu ja että kyseinen yhtiö ei näin ollen ole sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja. Se kehotti kyseistä tuomioistuinta tosisijaisesti esittämään unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.
- 19 Microsoft Ireland Operations, joka Skype Communicationsin tavoin kuuluu Microsoft-konserniin, ilmoitti 9.10.2017 LCE:n 9 §:n 1 momentin mukaisesti IBPT:lle palvelusta nimeltä PSTN Calling (puhelut yleiseen puhelinverkkoon), joka myös mahdollistaa puheluiden soittamisen tietokoneelta ja internetliittymästä yleisen puhelinverkon numeroihin. Skype Communicationsin mukaan PSTN Calling -palvelussa on huomattavia teknisiä eroja SkypeOutiin nähden, minkä vuoksi sen ilmoittaminen sähköisenä viestintäpalveluna oli perusteltua.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa ennakkoratkaisupyynnössään, että toisin kuin Skype Communications väittää, kyseinen yhtiö tarjoaa palveluja Belgiassa asuville henkilöille, joten SkypeOut-palvelua tarjotaan Belgiassa. Se esittää lisäksi, että pääasian asianosaiset ovat eri mieltä siitä, muodostuuko SkypeOutin tarjoama palvelu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa. Se korostaa tältä osin, että unionin tuomioistuin totesi 30.4.2014 antamassaan tuomiossa UPC DTH (C-475/12, EU:C:2014:285, 43 kohta), että ”sillä, että signaalien siirtäminen tapahtuu sellaisen laitteiston välityksellä, joka ei kuulu [kantajalle], ei ole merkitystä luokiteltaessa palvelun luonnetta. Tässä yhteydessä merkitystä on ainoastaan sillä, että [kantaja] on loppukäyttäjiä kohtaan vastuussa signaalien siirtämisestä, mikä takaa viimeksi mainituille niiden tilaaman palvelun toimittamisen”.

21 Tässä tilanteessa cour d'appel de Bruxelles on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko [puitedirektiivin] 2 artiklan c alakohdassa oleva sähköisen viestintäpalvelun määritelmä ymmärrettävä siten, että ohjelmiston avulla tarjottavaa IP-puheensiirtopalvelua, joka terminoidaan yleisessä puhelinverkossa kansallisen numerointisuunnitelman kiinteän verkon tai matkaviestinverkon numeroon (muodossa E.164), on pidettävä sähköisenä viestintäpalveluna siitä huolimatta, että internetyhteys, jonka avulla käyttäjä pääsee kyseiseen IP-puheensiirtopalveluun, on jo itsessään sähköinen viestintäpalvelu, mutta ohjelmiston tarjoaja tarjoaa tämän palvelun korvausta vastaan ja tekee puhelujen välittämiseen ja terminointiin yleiseen puhelinverkkoon asianmukaisesti valtuutettujen televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa sopimuksia, joiden perusteella puhelut voidaan terminoida kansallisen numerointisuunnitelman kiinteän verkon tai matkaviestinverkon numeroon?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko vastaus edelleen sama, jos otetaan huomioon, että äänipuhelun mahdollistava ohjelmiston toiminto on vain yksi toiminto ohjelmistossa, jota voidaan käyttää ilman tätä toimintoa?
- 3) Jos kahteen ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko vastaus ensimmäiseen kysymykseen edelleen sama, jos otetaan huomioon, että palveluntarjoajan yleisten sopimusehtojen mukaan se ei ole vastuussa loppukäyttäjään nähden signaalien siirtämisestä?
- 4) Jos kolmeen ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko vastaus ensimmäiseen kysymykseen edelleen sama, jos otetaan huomioon, että suoritettu palvelu vastaa myös tietoyhteiskunnan palvelun määritelmää?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo neljällä kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, olennaisilta osin sitä, onko puitedirektiivin 2 artiklan c alakohtaa tulkittava siten, että sitä, että ohjelmiston kehittäjä tarjoaa IP-puheensiirtopalvelun mahdollistavan toiminnon, jonka ansiosta käyttäjä voi soittaa päätelaitteella kansallisen numerointisuunnitelman kiinteän verkon tai matkaviestinverkon numeroon jäsenvaltion yleisen puhelinverkon kautta, on pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”sähköisenä viestintäpalveluna”, kun mainitun palvelun suorittamisesta yhtäältä maksetaan ohjelmiston kehittäjälle korvaus ja kun siihen toisaalta liittyy se, että viimeksi mainittu tekee sopimuksia puheluiden siirtoon ja yleiseen puhelinverkkoon terminointiin asianmukaisesti valtuutettujen televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa.
- 23 Se tiedusteleo tältä osin, päteekö tällainen luokittelu siitakin huolimatta, että ensimmäiseksi internetyhteyttä koskeva palvelu, jonka avulla käyttäjä voi käyttää IP-puheensiirtopalvelua, on itse sähköinen viestintäpalvelu, toiseksi mainittu IP-puheensiirtopalvelu tarjotaan lisäpalveluna ohjelmistoon, jota voidaan käyttää ilman sitä, kolmanneksi palveluntarjoaja ei ole yleisten sopimusehtojensa mukaan vastuussa loppukäyttäjään nähden signaalien siirtämisestä, ja neljänneksi suoritettava palvelu sisältyy myös käsitteeseen ”tietoyhteiskunnan palvelu”.
- 24 Aluksi on muistutettava, että käsite ”sähköinen viestintäpalvelu” määritellään puitedirektiivin 2 artiklan c alakohdassa positiivisesti ja negatiivisesti ja että kyseinen määritelmä toistetaan vastaavanlaisin sanamuodoin kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla 16.9.2002 annetun komission direktiivin 2002/77/EY (EYVL 2002, L 249, s. 21) 1 artiklan 3 alakohdassa (tuomio 7.11.2013, UPC Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, 36 ja 37 kohta).

- 25 Puitedirektiivin 2 artiklan c alakohdassa nimittäin määritellään ensimmäiseksi sähköisellä viestintäpalvelulla tarkoitettavan ”tavallisesti korvausta vastaan suoritettuja palveluja, jotka muodostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, mukaan lukien televiestintäpalvelut ja siirtopalvelut radio- ja televisiotoiminnassa käytetyissä verkoissa”.
- 26 Samassa säännöksessä täsmennetään toiseksi, että käsitteen ”sähköinen viestintäpalvelu” ulkopuolelle jäävät yhtäältä ”sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirretyt sisältöpalvelut tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitävät palvelut”, eikä se sisällä toisaalta myöskään ”[direktiivin 98/34] ensimmäisessä artiklassa määriteltyjä tietoyhteiskunnan palveluja, jotka eivät muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa”.
- 27 Puitedirektiivin johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta ilmenee tältä osin muun muassa, että televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentymisen vuoksi kaikkien siirtoverkkojen ja -palvelujen tulisi kuulua samaan sääntelyjärjestelmään, jota laadittaessa on välttämätöntä, että siirron sääntely erotetaan sisällön sääntelystä.
- 28 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, sähköisiin viestintäpalveluihin sovellettavassa uudessa säännöstössä, erityisesti puitedirektiivissä ja direktiivissä 2002/77, näin ollen erotetaan selkeästi toisistaan sisällön tuotanto, johon kuuluu toimituksellinen vastuu, ja sisällön siirto, johon ei sisälly mitään toimituksellista vastuuta, ja sisältö ja sen siirto kuuluvat eri sääntelyjärjestelmiin, joilla on omat tavoitteensa (ks. vastaavasti tuomio 7.11.2013, UPC Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, 41 kohta ja tuomio 30.4.2014, UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, 36 kohta).
- 29 Unionin tuomioistuin on myös todennut, että sisältyäkseen käsitteeseen ”sähköinen viestintäpalvelu”, palvelun on käsitettävä signaalien siirtäminen, ja täsmennyksenä, ettei sillä, että signaalien siirtäminen tapahtuu sellaisen laitteiston välityksellä, joka ei kuulu palvelujen tarjoajalle, ole merkitystä palvelun luonteen määrittämisen kannalta, sillä tässä yhteydessä merkitystä on ainoastaan sillä, että kyseinen palvelujen tarjoaja on loppukäyttäjiä kohtaan vastuussa signaalien siirtämisestä, mikä takaa viimeksi mainituille niiden tilaaman palvelun toimittamisen (tuomio 30.4.2014, UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, 43 kohta).
- 30 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä sekä unionin tuomioistuimelle esitetyistä kirjallisista huomautuksista ilmenee, että Skype-ohjelmiston kehittäjä Skype Communications tarjoaa mainittuun ohjelmistoon lisätoimintoa (SkypeOut), jonka avulla sen käyttäjä voi tietokoneen, älypuhelimien tai tablettitietokoneen kaltaisella internetiin kytketyllä päätelaitteella soittaa yleisen puhelinverkon kiinteään numeroon tai matkapuhelinnumeroon käyttämällä IP-yhteyskäytäntöä, täsmällisemmin IP-puheensiirtotekniikkaa.
- 31 On riidatonta, että Skype Communications tarjoaa IP-puheensiirtopalvelua Belgiassa ja että se saa tästä korvauksen käyttäjiltään, sillä SkypeOutin käyttäminen edellyttää joko etukäteismaksua tai liittymissopimusta.
- 32 Riidatonta on myös, että SkypeOutin käyttäminen edellyttää puheluiden siirtämiseen ja terminoimiseen yleisen puhelinverkon kautta kiinteän verkon tai matkaviestinverkon numeroihin valtuutettujen televiestintäpalvelujen tarjoajien toimenpiteitä ja että Skype Communications tekee tätä varten sopimuksia viimeksi mainittujen kanssa ja maksaa niille korvauksena kiinteän verkon terminointimaksun (fixed termination rate (FTR)) tai matkapuhelinverkon terminointimaksun (mobile termination rate (MTR)).
- 33 Tästä voidaan yhtäältä päätellä, että SkypeOut-toiminto koostuu pääosin vastaanottajalle soittavan käyttäjän äänisignaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa eli ensin internetissä ja sitten yleisessä puhelinverkossa, ja toisaalta, että Skype Communicationsin on katsottava vastaavan SkypeOut-toiminnon käyttäjille, jotka ovat tehneet mainittua palvelua koskevan liittymissopimuksen

tai maksaneet etukäteen mainitun palvelun käyttämisestä, äänisignaalien siirtämisestä yleisessä puhelinverkossa 30.4.2014 annetussa tuomiossa UPC DTH (C-475/12, EU:C:2014:285, 43 kohta) tarkoitetulla tavalla.

- 34 Vaikka on nimittäin totta, että tekniseltä kannalta SkypeOutin välityksellä tuotettujen äänipuheluiden konkreettisesta välittämisestä huolehtivat ensisijaisesti internetyhteyksien tarjoajat soittavan käyttäjän internetliittymäpisteestä internetin ja yleisen puhelinverkon väliseen yhdyskäytävään (gateway) ulottuvalla ensimmäisellä osuudella ja yleisen puhelinverkon televiestintäpalvelujen tarjoajat mainitulta yhdyskäytävältä puhelun vastaanottavan käyttäjän matkapuhelimen tai kiinteän verkon puhelimen käyttämään liittymäpisteeseen ulottuvalla toisella osuudella, siirtäminen tapahtuu Skype Communicationsin mainittujen televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa tekemien sopimusten perusteella eikä sitä tapahtuisi ilman tällaisia sopimuksia.
- 35 Kuten Belgian, Saksan, Alankomaiden ja Romanian hallitukset sekä Euroopan komissio ovat olennaisilta osin esittäneet, juuri Skype Communications, joka tekemällä yhteyssovimuksia yleisen puhelinverkon televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa, mahdollistaa teknisesti signaalien siirtämisen internetverkosta yleiseen puhelinverkkoon ja takaa viime kädessä asiakkailleen ja tilaajilleen IP-puheensiirtopalvelun, jonka se tarjoaa Skype-ohjelmistonsa SkypeOut-toiminnolla.
- 36 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen neljässä kysymyksessään mainitsevat eri seikat eivät ole sellaisia, jotka saattaisivat kyseenalaiseksi SkypeOut-toiminnon luokittelemisen puitedirektiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetuksi sähköiseksi viestintäpalveluksi.
- 37 Ensimmäiseksi nimittäin se, että SkypeOut-toiminnon käyttäjä pääsee IP-puheensiirtopalveluun käyttämällä internetyhteyden tarjoajien toimittamaa internetyhteysspalvelua, joka on itsessään sähköinen viestintäpalvelu, ei tarkoita sitä, ettei mainittua IP-puheensiirtopalvelua itseään voitaisi sellaisenaan luokitella ”sähköiseksi viestintäpalveluksi”.
- 38 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, Belgian hallitus ja komissio ovat esittäneet, IP-puheensiirtopalvelu nimittäin edellyttää kahta erillistä sähköistä viestintäpalvelua, joista ensimmäinen on soittavan käyttäjän äänisignaalien siirtäminen internetin ja yleisen puhelinverkon yhdyskäytävään (gateway) saakka, josta vastaa soittavan käyttäjän internetyhteyden tarjoaja, ja toinen on mainittujen signaalien välittäminen yleisessä puhelinverkossa kiinteään verkon puhelinliittymään tai matkapuhelinliittymään saakka, josta vastaavat puhelun vastaanottajien käyttämät televiestintäpalvelujen tarjoajat ja Skype Communications yhdessä keskinäisten sopimustensa perusteella.
- 39 Viimeksi mainitun osalta on katsottava – kuten Belgian hallitus esittää –, että vaikka matkapuhelujen tai kiinteän verkon puhelujen terminoisesta yleisessä puhelinverkossa vastaavien televiestintäpalvelujen tarjoajien palvelut muodostuvat sähköisistä viestintäpalveluista, kyseisten palvelujen tarjoajien ei kuitenkaan voida katsoa olevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla vastuussa äänisignaalien välittämisestä SkypeOut-toiminnon käyttäjiin nähden, koska mainitut palvelujen tarjoajat eivät ole sopimussuhteessa kyseisen toiminnon käyttäjiin.
- 40 Niinpä samat palvelujen tarjoajat ovat sopimusperusteisessa vastuussa Skype Communicationsiin nähden SkypeOutin välityksellä tuotettujen äänisignaalien siirtämisestä yleisessä puhelinverkossa, ja Skype Communications on sitä vastoin itse vastuussa asiakkailleen ja tilaajilleen korvausta vastaan tarjoamastaan IP-puheensiirtopalvelusta.
- 41 Toiseksi sillä, että SkypeOut on ainoastaan yksi Skype-ohjelmiston, jota voidaan käyttää ilman sitä, toiminto, ei voi olla vaikutusta Skype Communicationsin tarjoaman IP-puheensiirtopalvelun luokitteluun sähköiseksi viestintäpalveluksi.

- 42 Skype Communicationsin esittämällä tavalla on totta, että Skype-ohjelmiston avulla tarjotaan palvelukokonaisuus, joka koostuu palveluista, joista pääasiassa ei ole kyse ja joita ovat yhtäältä palvelu, joka mahdollistaa sen käyttäjille ilmaisen ääni- ja/tai videoviestinnän internetiin kytkettyjen päätelaitteiden välillä, ja toisaalta useat palvelut, kuten muun muassa näytönjakamispalvelu, pikaviestipalvelu sekä asiakirjanjakamis- ja simultaanikäänöspalvelut, joita ei voida pitää ”sähköisenä viestintäpalveluna”, koska ne eivät muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä.
- 43 Vaikka SkypeOut-toiminnon asentaminen päätelaitteelle edellyttää, että siihen on aikaisemmin asennettu Skype-ohjelmisto, on kuitenkin muun muassa Belgian, Saksan, Alankomaiden ja Romanian hallitusten mainitsemalla tavalla niin, että itse Skype-ohjelmistolla tarjottavat palvelut ja sen SkypeOut-toiminnolla tarjottavat palvelut eroavat tarkoitukseltaan selvästi toisistaan ja ovat toiminnaltaan täysin itsenäisiä.
- 44 Kolmanneksi se, että Skype Communications mainitsee yleisissä sopimusehdoissaan, ettei se vastaa Skype-ohjelmistonsa SkypeOut-toiminnon käyttäjiin nähden signaalien siirtämisestä, ei voi vaikuttaa kyseisen toiminnon avulla tarjottavan IP-puheensiirtopalvelun luokitteluun ”sähköiseksi viestintäpalveluksi”.
- 45 Sen hyväksyminen, että aineellisesti ”sähköiseksi viestintäpalveluksi” luokiteltavan palvelun tarjoaja voisi jättäytyä puitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle sisällyttämällä yleisiin sopimusehtoihinsa vastuuvapauslausekkeen, veisi merkityksen sähköisiin viestintäpalveluihin sovellettavalta uudelta sääntelyjärjestelmältä, jolla pyritään luomaan todelliset sähköisen viestinnän sisämarkkinat, joiden yhteydessä kyseisiä palveluja on lopulta säänneltävä ainoastaan kilpailulainsäädännöllä (ks. vastaavasti tuomio 7.11.2013, UPC Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, 45 kohta ja tuomio 30.4.2014, UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, 44 kohta).
- 46 Neljänneksi se, että SkypeOutin avulla tarjottava IP-puheensiirtopalvelu sisältyy myös direktiivissä 98/34 tarkoitettuun käsitteeseen ”tietoyhteiskunnan palvelu”, ei tarkoita sitä, etteikö kyseistä palvelua voitaisi luokitella ”sähköiseksi viestintäpalveluksi”.
- 47 Puitedirektiivin 2 artiklan c alakohdan sanamuodostakin – luettuna saman direktiivin johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen valossa – ilmenee, että sähköisen viestintäpalvelun määritelmän ulkopuolelle jäävät ainoastaan direktiivin 98/34 1 artiklassa määritellyt tietoyhteiskunnan palvelut, jotka eivät muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa.
- 48 Tästä seuraa, että – kuten sekä Belgian, Saksan, Alankomaiden ja Romanian hallitukset että komissio ovat esittäneet – direktiivissä 98/34 tarkoitettu tietoyhteiskunnan palvelu kuuluu puitedirektiivin soveltamisalaan, jos se muodostuu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa.
- 49 Esitettyihin kysymyksiin on edellä mainitun perusteella vastattava, että puitedirektiivin 2 artiklan c alakohtaa on tulkittava siten, että se, että ohjelmiston kehittäjä tarjoaa IP-puheensiirtopalvelun mahdollistavan toiminnon, jonka ansiosta käyttäjä voi soittaa päätelaitteella kansallisen numerointisuunnitelman kiinteän verkon tai matkaviestinverkon numeroon jäsenvaltion yleisen puhelinverkon kautta, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”sähköinen viestintäpalvelu”, kun mainitun palvelun suorittamisesta yhtäältä maksetaan ohjelmiston kehittäjälle korvaus ja kun siihen toisaalta liittyy se, että viimeksi mainittu tekee sopimuksia puhelujen yleiseen puhelinverkkoon siirtämiseen ja terminointiin asianmukaisesti valtuutettujen televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

- 50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY (puitedirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY, 2 artiklan c alakohtaa on tulkittava siten, että se, että ohjelmiston kehittäjä tarjoaa ”Voice over Internet Protocol” (VoIP) (IP-yhteyskäytäntöön perustuva puheensiirto (VoIP)) -palvelun mahdollistavan toiminnon, jonka ansiosta käyttäjä voi soittaa päätelaitteella kansallisen numerointisuunnitelman kiinteän verkon tai matkaviestinverkon numeroon jäsenvaltion yleisen kytkentäisen puhelinverkon kautta, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”sähköinen viestintäpalvelu”, kun mainitun palvelun suorittamisesta yhtäältä maksetaan ohjelmiston kehittäjälle korvaus ja kun siihen toisaalta liittyy se, että viimeksi mainittu tekee sopimuksia puhelujen yleiseen puhelinverkkoon siirtämiseen ja terminointiin asianmukaisesti valtuutettujen televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa.

Allekirjoitukset